

جغرافیای جمعیت جوان (روندها و چشم اندازها)
 دکتر کاظم جاجرمی - واحد تحقیقات تکمیلی و عالی، دانشگاه آزاد اسلامی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

پراکندگی جغرافیایی جمعیت جوان :

سازمان ملل متحد معمولاً " گزارش های جامعی را ارائه می دهد که حاصل بررسی مآخذ و مدارک متعدد و مراجع و منابع بسیار شناخته شده است . در این گزارش ها ، ساختار توسعه انسانی در واحدهای متشکل سیاسی جهان و در ابعاد سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی آن با موشکافی ، دقت و صراحت و

بی‌پروایی و بی‌طرفی ویژه‌ای تجزیه و تحلیل شده و به اتکای آمار، شواهد و نمودارهای مراجع معتبر بین‌المللی، پیشرفت‌ها و پسرفت‌ها، توسعه و تنگنا و همچنین چشم‌اندازهای آینده، به تصویر کشیده می‌شود.

در این گزارش‌ها متخصصان و پژوهشگران به لزوم مشارکت و همیاری هر چه بیشتر مردم جهان و به‌ویژه در کشورهای عقب‌مانده جهان، تأکید می‌ورزند تا از منابع غنی اما حیف و میل شده این کشورها و از استعدادهای پنهان و بالقوه‌ای که امروزه دچار فقر و بدبختی و جنگ و فلاکت اند، برای سازندگی فرداها حداکثر استفاده بعمل آید.

تلاش بر این است که گزیده‌هایی از این گزارش‌ها که از : بخش آمار سازمان ملل، بخش جمعیت سازمان ملل، مرکز سازمان ملل برای توسعه اجتماعی و امور انسانی، اداره سازمان ملل در وین، دانشگاه سازمان ملل، کمیسیون اقتصادی سازمان ملل برای آفریقا، کمیسیون‌های مشابه برای آسیا و اقیانوس آرام، اروپا، آسیای غربی، آمریکای لاتین و حوزه کارائیب، F.A.O، سازمان بین‌المللی کار، سازمان دریایی بین‌المللی، مرکز بازرگانی بین‌المللی، صندوق کودکان سازمان ملل متحد، سازمان آموزش علمی و فرهنگی سازمان ملل، سازمان توسعه صنعتی، برنامه محیط زیست سازمان ملل، صندوق جمعیت سازمان ملل، سازمان توسعه صنعتی، برنامه جهانی غذا، سازمان بهداشت جهانی، صندوق بین‌المللی پول، بانسک جهانی، سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه و تعداد قابل ملاحظه دیگری از مجامع مشهور بین‌المللی، گرفته شده است، بطور فشرده و با نگاهی کوتاه و گنرا و از دیدگاهی جغرافیایی نقل گردد.

تعریف جوانی

مطابق تعاریف ، جوانی عبارتست از :

- الف - مرحله انتقال از وابستگی ها و آسیب پذیریهای دوران کودکی به مرحله شناخت حقوق و وظایف انسانی .
- ب - مرحله تجربه نقش ها ، وظایف و تلاشهای تازه .
- ج - دوره موقت و کوتاهی که در طول آن، اجتماع، جوان رانه بعنوان يك كودك و نه بعنوان فرد بزرگسال که از وظایف و شئون سن قانونی برخوردار است، در نظر می‌گیرد .

تعریف جوانی بر اساس تعریف مرکز آماری دبیرخانه سازمان ملل :

" جوانی به گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال اطلاق می‌شود " . با این همسسه تفاوتی در تعریف جوانی وجود دارد و بر طبق تعریف انجمن حمایت از حقوق کودکان، يك كودك فردی است که کمتر از ۱۸ سال دارد . علیرغم تعریف جوانی از سوی دبیرخانه سازمان ملل ، واژه جوانی در نقاط مختلف جهان معانی دارد که تنها به سن زیستی و حیاتی اشاره نمی‌کند . بنابر این تعریف جوانی با حقوق و مسئولیتها نیز در ارتباط است .

مفاهیم دوگانه جوانی در دهه ۱۹۹۰

- جوان و توسعه فردی
- جوان و توسعه اجتماعی
- وحدت با نظم اجتماعی موجود
- تغییر نظم اجتماعی موجود
- بخشی : تک بعدی
- بین بخشی : چند بعدی
- نوجوانی
- جوانی

- پسران و مردان جوان
- عقیدتی و یا سیاسی
- ملی و محلی
- دختران و زنان جوان
- اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی
- جهانی و منطقه‌ای (۱)

رخساره های آماری (آمارهای پایه ای) رشد جمعیت جوان دنیا

۱- در سال ۱۹۹۰، حدود ۱/۰۱ میلیارد نفر جمعیت جهان را گروه سنی ۱۵ - ۲۴ سال تشکیل می‌داد که ۱۹/۱ درصد کل جمعیت جهان را در بر می‌گرفت. میزان رشد سریع جمعیت جوان نتیجه مستقیم میزان رشد سریع جمعیت کودکان در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ می باشد. اما با ملاحظه روند جاری، رشد جمعیت جوان کاهش یافته و انتظار می‌رود تا در فاصله سالهای ۱۹۹۵ - ۱۹۹۰ به میزان بیشتری (۶٪) کاهش یابد. بین سالهای ۸۰ تا ۸۵، درصد رشد جوان ۲/۲ درصد و سپس بین سالهای ۸۵ تا ۹۰ به ۱/۴ درصد رسید و در سالهای ۲۰۰۰ - ۲۰۲۵ این رقم به یک درصد افزایش می‌یابد. در سال ۲۰۲۵ تعداد افراد ۱۵ - ۲۴ سال به ۱/۳۶ میلیارد نفر می‌رسد که حدود ۱۶ درصد جمعیت دنیا را تشکیل می‌دهند. (۲)

کاهش جمعیت جوان در مناطق توسعه یافته در سال ۱۹۹۰ نسبت به سال ۱۹۸۵ که ۱۸۷ میلیون نفر بوده به ۱۷۹ میلیون نفر رسید. (۳) در ایسن

-
- 1-The global situation of youth in the 1990s: trends and prospects U.N. Austria 1991 P2
 - 2-The sex and age distribution of population : the 1990 Revision (United Nations publication, sale No E.90.X111.33 pp.4-63
 - 3-The sex and age distribution of population: the 1990 Revision (United Nations publication sale No E.20.X111.33 pp.4-63

کشورها رشد جمعیت جوان در ۱۹۸۵ کمتر از ۱۹۷۰ در شهر و روستا بود که علت آن تقلیل باروری بین سالهای ۱۹۷۰ و سالهای ۱۹۸۰ است. طبق آمار سازمان ملل متحد، تعداد جوانان در دهه ۱۹۹۰ تقلیل خواهد یافت و تنها استثنا، جمعیت شهری در آفریقا است که در همان حد مربوط به سال ۱۹۸۵ باقی خواهد ماند.

بیشترین تقلیل در تعداد جوانان جمعیت شهری در آسیای شرقی اروپا و شمال آمریکا مشاهده خواهد شد. نرخ تغییر در رشد جمعیت جوان مناطق شهری و روستایی متفاوت است. بین سالهای ۱۹۷۰ و ۱۹۸۵ جمعیت جوان جهان ۹٪ درصد در مناطق شهری و ۱/۸٪ در مناطق روستایی رشد نمود. جمعیت جوان در سالهای ۱۹۸۹ - ۱۹۸۵ در مناطق در حال توسعه از ۷۵۶ میلیون نفر به ۸۳۳ میلیون نفر افزایش یافت. طبق گزارشات سازمان ملل در سال ۲۰۰۰، ۸۴ درصد جوانان در مناطق در حال توسعه زندگی می‌کنند که این رقم در سال ۲۰۲۵ تقریباً " به ۸۸ درصد خواهد رسید. (۱)

۲- شهر نشینی و روستا نشینی در سال ۱۹۸۵ از ۹۴۲ میلیون جوان موجود ۴۲۲/۳ میلیون نفر (۴۴/۸٪) در شهرها ساکن بودند و این میزان دائماً در حال افزایش است. (به گزارش سازمان ملل در سال ۲۰۰۰ این میزان به ۵۳/۲٪ می‌رسد) البته در توزیع در صدی جوانان شهر نشین، نسبت‌ها در کشورهای توسعه یافته با کشورهای توسعه نیافته تفاوت‌های بسیار محسوسی دارد.

۳- ازدواج و وضعیت خانوادگی

۱-۳ دختران کم سن و سال که ازدواج می‌کنند تمایل به فرزند بیشتر دارند، لذا

1-Selected Demographic and social characteristics of the world's children and youth (ST/ESA/SER.R/60) Table 4

گروه عمده سنی	جمع	ساکن در نقاط شهری			غیر ساکن در نقاط روستایی		
		مرد و زن	مرد	زن	مردوزن	مرد	زن
جمعیت ۶ ساله و بیشتر	۷۴/۰۷	۸۶/۷۲	۷۶/۷۷	۷۲/۶	۵۴/۲۶	۴۹/۸۹	۲۷/۷۱
کودکان (۶-۱۰ ساله)	۹۲/۲۷	۹۵/۲۵	۹۴/۵	۹۲/۷۶	۸۵/۷۱	۷۳/۵۶	۵۵/۸۱
نوجوانان (۱۱-۱۴ ساله)	۹۳/۲۶	۹۷/۶۴	۹۶/۳۷	۹۴/۲۱	۸۳/۹۹	۷۳/۹۶	۴۷/۷۳
جوانان (۱۵-۲۴)	۸۶/۶۱	۹۵/۴۲	۹۰/۲۱	۸۸/۳۵	۶۹/۳۰	۶۱/۴۳	۲۷/۳۸
میانسالان (۲۵-۶۴)	۵۶/۹۸	۷۹/۶۰	۶۰/۶۳	۴۹/۶۳	۲۱/۵۸	۲۱/۱۶	۴/۰۹
بررکسالان ۶۵ ساله و بیشتر	۲۲/۱۱	۴۲/۸۷	۱۸/۵۷	۱۵/۷۳	۳/۴۴	۸/۳	۱/۸۴

جدول شماره ۱- درآمد باسوادان در جمعیت شش ساله و بیشتر بر حسب گروههای عمده سنی و جنسی و تفکیک ساکن و غیر ساکن

گروه عمده سنی	جمع	ساکن		غیر ساکن
		شهری	روستایی	
جمعیت ۶-۲۴ ساله	۶۳/۷۹	۶۹/۰۳	۵۷/۵	۴۱/۷۸
کودکان ۶-۱۰ ساله	۹۱/۵۱	۹۴/۲۷	۸۸/۴۸	۶۳/۴۳
نوجوانان ۱۱-۱۴ ساله	۸۳/۰۷	۹۱/۰۳	۷۴/۱	۵۱/۲۷
جوانان ۱۵-۲۴ ساله	۳۰/۶۵	۳۶/۷۶	۲۳/۰۳	۱۶/۷
۱۵-۱۸ ساله	۵۱/۰۱	۶۳/۲۵	۳۸/۵۱	۲۶/۲۶
۱۹-۲۴ ساله	۱۴/۲	۱۷/۹۴	۹/۰۷	۶/۸۷

جدول شماره ۲- درآمد جمعیت ۶-۲۴ ساله در حال تحصیل بر حسب گروههای عمده سنی به تفکیک ساکن و غیر ساکن

در مناطقی که اینگونه ازدواجها (ازدواج دختران کم سن و سال) شایع است، پدیده رشد جمعیت از درصد بالائی برخوردار است .

۲-۳- ارتباط آشکاری بین سن ازدواج يك زن و باروری وجود دارد . زنانی که در سن ۲۰ سالگی ازدواج می کنند بطور متوسط $5/3$ بچه دارند که $1/8$ نفر کمتر از زنانی است که قبل از بیست سالگی ازدواج می کنند . (ازدواج در سن پایین به گونه های مختلف در آفریقا متداول است . همینطور در آمریکای لاتین و برخی کشورهای آسیایی) .

۴- جوانان در ساختار سنی جمعیت

۱-۴- حدود $14/8$ درصد جمعیت کشورهای توسعه یافته و $20/4$ درصد جمعیت کشورهای در حال توسعه را جوانان تشکیل می دهند .

۲-۴- انتظار می رود که در سال ۲۰۲۵ میزان جوانان در کشورهای (CIS) اتحاد شوروی سابق به حداکثر برسد . در اروپا، آمریکای لاتین و اقیانوسیه میزان جوانان روبه کاهش است .

۳-۴- سالخوردگی جمعیت علاوه بر کشورهای توسعه یافته بطور فزاینده ای بر کشورهای در حال توسعه نیز تاثیر گذارده است . این مسئله دو جنبه دارد : باروری کم و کاهش جمعیت جوان که عمدتاً " مشخصه کشورهای در حال توسعه می باشد و افزایش طول عمر و میزان جمعیت سالخورده که عمدتاً " مشخصه کشورهای توسعه یافته است .

این مسئله دارای اثر زیر است :

" تاثیر جدی در میزان و ساختار جمعیت فعال اقتصادی و افزایش فشار مسئولیتی آن و کاهش میزان گروههای سنی علاقمند به رشته های جدید علمی

و تکنولوژی پیشرفته " .

تفاوت ساختار سنی نقاط مختلف جهان :

اروپا : در سال ۱۹۸۵ متوسط سنی ۳۳/۹ سال را دارا بود که در سال ۲۰۲۵ مسن ترین جمعیت جهان را خواهد داشت در این سال متوسط سنی به ۴۲/۹ سال خواهد رسید .

آفریقای شمالی : در سال ۱۹۸۵ متوسط سنی ۳۱/۵ سال و در سال ۲۰۲۵ به ۴۰/۸ سال می رسد .

کشورهای CIS : در سال ۱۹۸۵ متوسط سنی ۳۰ سال و در سال ۲۰۲۵ به ۳۶/۴ می رسد . (۱)

قانونگذاری و تعیین خط مشی ها (۲)

در زمینه مورد مطالعه، کشورها به دو دسته تقسیم می شوند :

- ۱- سیستم متمرکز
 - ۲- سیستم مبتنی بر بازار .
- در يك گروه دولت عهده دار قانونگذاری و تعیین خط مشی می باشد و در گروه دوم سازمانهای غیر دولتی .

در آلمان : قانون خدمات کودکان و نوجوانان در سال ۱۹۹۰ به تصویب رسید .
در آمریکا : يك کمیته فرعی از مجلس نمایندگان آمریکا قانون خدمات

1-Global Situation of youth in the 1990s:trends and Prospects U.N office at vienna P.8 1993
2-The Global situation of youth in the 1990s: Trends and Prospects U.N^Vienna 1993 PP 9-11

ملی سال ۱۹۹۰ را تصویب نموده .

در باهاما : شورای ملی مشاوره جوانان طرح پیشرفت جوانان در دهسه

۱۹۹۰ را تنظیم نموده است .

در چین : قوانینی مبنی بر تامین حقوق جوانان که مبتنی بر تحصیل

علم و شرکت در مراحل تصمیم گیری است ، تصویب شده است .

در سری لانکا : کمیون جوانان جهت تشخیص مشکلات آنها توسط

ریاست جمهوری تعیین و منصوب شده است .

اسپانیا تا سال ۱۹۸۹ قوانینی را پذیرفت که سیاست دولت در رابطه با

جوانان در امور مختلف تهیه بودجه سازمانهای جوانان، تعیین قدرت

کمیونهای بین وزارتخانه ای ، امور جوانان و را متمرکز می کرد .

در فرانسه : در سال ۱۹۸۶ به تمام جوانان اجازه استفاده از برنامه های

اجتماعی آموزش صنعتی و آموزش دوره حرفه ای داده شد (قبلا" منحصر به

خانواده های کم درآمد بود) .

در بریتانیا و ایرلند : طرح فرصت های شغلی برای جوانان به اجرا درآمد .

تشکل های مربوط و مخصوص جوانان : تقریبا" یکصد کشور در سراسر

جهان چنین وزارتخانه و یادپارتمانی را دارا می باشند . تعداد زیادی از این

تشکیلات دولتی جوانان در وزارتخانه ها هستند . مثلا" در استرالیا ، آلمان ،

کانادا ، ایتالیا ، آمریکا ، بریتانیا .

طی نظر خواهی راجع به جوانان موارد زیر حاصل آمده :

۱- جایگاه جوان در جامعه ۲- مسئولیتهای جامعه در قبال جوانان ۳- حدود

مشارکت جوانان در جامعه .

کشورهایی مسئولیت پیشبرد امور جوانان را بین چند بخش دولتی تقسیم کرده‌اند و سعی بر این نموده‌اند که این کار را بر عهده یک سازمان مخصوص نگذارند. حال آنکه برخی کشورها آنرا بر عهده یک بخش دولتی گذارده‌اند. طریقه دیگر، ایجاد شورای جوانان است. این شوراها با قدرت بسالای سیاسی در سازمانهای دولتی مختلف شناخته شده‌اند. البته برخی از این فعاليتها موقتی و جهت "سال جوان" صورت گرفته و طبیعتاً "بسیاری از آنان پس از اتمام آن سال منحل شدند." (۱)

یکی از موانع هماهنگی ارگانیک بین دستگاههای ذیربط در این زمینه، فقدان توضیح و توجیه وظایفی است که آنها انجام می‌دهند. این در حالی است که تشکلهای یاد شده در طرحها و تکمیل برنامه‌ها مشارکت نموده و تحقیقات لازم را انجام داده و فرضیه‌های مختلف را جمع‌آوری نموده و از اهمیت موضوع جوانان حمایت کرده‌اند. عوامل موثر دیگر که در چنین مکانیزمهایی به عنوان مانع مطرح اند عبارتند از:

- ۱- عدم همکاری درون سازمانی مکفی بین دپارتمانها (بخش‌ها) ۲- طرحهای ناقص ۳- کمبود بودجه نیروی انسانی ۴- کمبود کارمند و آموزش آنها.
- شرایط موثر در جهت دهی و اتخاذ خط مشی در زمینه مکانیسم هماهنگ ملی در مورد مسئله جوانان:

الف- تعهد کافی، وسایل کافی، برنامه و سیاستگزاریهای بیشتر در رابطه با جوانان.

1-The Global situation of youth in the 1990s: Trends and Prospects U.N Vienna 1993 P12.

ب - شایستگی برقراری هماهنگی در فعالیتهای در حال انجام و شناسخت

مناطقى که نیاز به توجه و تلاش بیشتر برای توسعه و گسترش دارد .

ج - گسترش و توسعه مناسب توازن خاص و ویژه سازمانی بوسیله حکومتیایی

که قادر به انجام مسئولیت ها باشند و نمایندگان جوانان و سازمانهای غیر

دولتی .

فعالیت اقتصادی ، استخدام و آموزش حرفه ای

در سال ۱۹۸۰ ، ۴۷۵ میلیون نفر جمعیت فعال در دنیا وجود داشت که ۲۳٪

(۱۱۰ میلیون نفر) در کشورهای توسعه یافته و ۷۵ درصد در آسیا میزیستند .

در سال ۱۹۸۰ نیمی از جوانان جهان از نظر اقتصادی فعال بودند ، اما ایسن

تعداد تا سال ۲۰۰۰ به ۲۳ درصد در کشورهای در حال توسعه کاهش مییابد .

یکی از صفات ویژه جویندگان کار جوان ، سطح بالای علمی آنهاست .

مشخصه دیگر این گروه از جویندگان کار جوان ، تعداد بیشتر از قبل زنسانی

است که تحصیلات عالی خود را ادامه داده ، بعد از اتمام درس در جستجوی

استخدام هستند . در سالهای ۱۹۸۰ ، در جمهوریهای سابق روسیه شوروی

و اروپای شرقی و مرکزی ، به علت تغییر سیستم اقتصادی از متمرکز به عدم

تمرکز ، مشکلات اقتصادی فراوانی بار آورد و جوانان دوره های دبیرستانی

را بیشتر دربرگرفت و درصد عدم اشتغال و بیکاری از سالهای ۱۹۸۵

به بعد در بین این گروه سنی افزایش یافت . در حدود سالهای ۱۹۸۵

کارخانجات از استخدام جوانان خودداری نمودند ، زیرا که تجربه آنان برای

کارخانجات قابل استفاده و سودآور نبود .

بنابر آمار دفتر حمایت جوانان روسیه شوروی سابق ، از هر سه جوانی

که تقاضای کار می نمودند، يك نفر پذیرفته می شد. لذا شرایط سختی بوجود آمد. دستمزدها تقلیل یافت، و امید به پیدا نمودن کار قابل قبول از بیسن رفت و بنابراین بیکاری در سنین ۱۵ تا ۱۸ سال بیش از دیگر سنین گسردید. در سال ۱۹۸۹ بطور نسبی از هر سه جوان يك نفر در اولین سال استخدام کار خود را تغییر می داد و شرایط بد اوضاع اقتصادی سال ۱۹۸۰، اوضاع را وخیم تر ساخت.

بنابر " بررسی اقتصاد جهانی " این دوره بدترین دوره اقتصادی بعد از جنگ جهانی دوم بود (۱)

در کشورهای توسعه یافته حدود ۴۰ درصد از دانش آموزان سطوح سالای آموزش را دختران تشکیل می دهند، ولی با این وجود دختران و زنان، غالب اوقات کارهای سنتی مخصوص بانوان چون فروشنده، کارهای مربوط به بهداشت و دارو و ادارات را اشغال می نمایند. (۲)

در کشورهای در حال توسعه، زنان شانس کمتری برای آموزش های کاری دارند و بیشتر آنان مستقیماً وارد بازار کار رسمی و غیر رسمی می گردند.

سواد و تحصیلات

تقسیم بندی سنین و دوره های تحصیلی :

الف - مقطع اول ابتدایی در سنین ۷-۵ سال و به مدت ۵ سال .

1-World Economic Survey 1991: Current Trends and Policies in the World Economy (United Nations Pub.Sale No.E.91.II.c.1) PP. 12 and 18-19
2-Organisation for Economic CO-operation and Development Integration of Women into the Economy (Paris 1985) P. 129 .

ب - مقطع دوم که شامل دو دوره است

۱- دوره اول در سنین ۱۲ - ۱۰ سال و به مدت ۳ سال

۲- دوره دوم در سنین ۱۵ - ۱۳ سال و به مدت ۴ سال

ج - مقطع سوم که در سنین ۱۹ - ۱۷ و به مدت ۳ تا ۴ سال بوده و شامل

دانشگاهها، مراکز تعلیم و تربیت معلم و دانشکده های فنی می باشد .

در زمینه سواد آموزی، اقدامات زیادی صورت گرفته اما موافقتی چون :

الف - کمبود منابع، مدارس، وسایل و معلم ب - فقر اقتصادی ج - کمبود

عوامل فیزیکی همچون جاده، وسایل نقلیه . د - فقر فرهنگی که مانع از تحصیل

کودکان دختر می شود .

۶۵٪ از دختران کشورهای در حال توسعه در مقطع اول تحصیلی مشغول

به تحصیل هستند (۲۰٪ بیش از گذشته) ولی با این حال هنوز تعداد دختران

و زنان بی سواد بیش از جوانان و مردان با سواد است . (۱)

عوامل موثر در عدم پیشرفت تحصیلی در مقاطع دوم :

الف - تمایل دختران به انتخاب مسائل و مواردی که به انجام آن خواننده

می شوند .

ب - عوامل فرهنگی

نگاهی به یافته های آماری وضعیت آموزش ایران در سال ۱۳۷۰ :

بر اساس آمارگیری جاری جمعیت (۱۳۷۰، از ۷۸۷/۸۵۵/۴۵) نفر جمعیت

شش ساله و بیشتر کشور، ۷/۰۷ درصد با سواد بوده اند . نسبت با سواد

در گروه سنی ۱۴ - ۶ ساله ۶۶/۹۲ درصد و در گروه سنی ۱۵ ساله و بیشتر

۶۵/۲۱ درصد بوده است .

نسبت باسوادی در بین افراد لازم‌التعلیم (۱۴ - ۶ ساله) در نقاط شهری ۹۵/۷ درصد و در نقاط روستایی ۸۹/۳ درصد بوده است . در سال ۱۳۷۰ همچنین از جمعیت ۲۴ - ۶ ساله کشور، ۶۳/۷۹ درصد در حال تحصیل بوده‌اند . این نسبت در نقاط شهری ۶۹/۰۳ و در نقاط روستایی ۵۷/۵ درصد بوده است .

در کل کشور ۹۱/۵۱ درصد از کودکان، ۸۳/۰۷ درصد از نوجوانان و ۳۰/۶۵ درصد از جوانان به تحصیل اشتغال داشته‌اند . این نسبت در سنین مختلف جوانان یکسان نیست و از ۵۱/۰۱ درصد در مورد جوانان ۱۸ - ۱۵ ساله به ۱۴/۲ درصد در بین جوانان ۲۴ - ۱۹ ساله می‌رسد .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

بهداشت جوانان

مشکلات مرتبط با بهداشت جوانان و تماما متعلق به افراد مجرد و متاهل مسئله سلامتی جنسی، زایمان و مسائل والدین می باشد. همچنین خطر سرایت امراض مسری از جمله ایدز، استعمال دخانیات، الکل و مواد مخدر از جمله این مسائل است. مسئله دیگر افزایش مرگ و میر ناشی از حوادث بویژه تصادف رانندگی می باشد. (۱)

بیشترین این نوع مرگ و میر در سنین نوجوانی یعنی زمانی که آنها شایسته رانندگی و مسافرت اند رخ می دهد.

در ازاء هر يك نفر نوجوانی که در تصادف کشته می شود، (۱) ده نوجوان دچار معلولیت ناشی از تصادف می گردند. (۲) در ایالات متحده هر ساله ۱۰/۰۰۰ کشته به جراحات حاصله از تصادفات رانندگی نسبت داده می شود. موارد دیگر عبارتند از: حوادث مربوط به ورزش و سرگرمی در کشورهای توسعه یافته، سوختگی و مسمومیت در کشورهای در حال توسعه، سقوط و خفگی:

استعمال دخانیات و الکل در سراسر دنیا در کنار مرگ و میر ناشی از آن در حال افزایش می باشد. توتون وسیعترین و پر استفاده ترین ماده است و در اکثر کشورها قانونی و آزاد می باشد، داده های اخیر نشان می دهد که تعداد مصرف کنندگان جوان تنباکو و توتون در کشورهای در حال توسعه روبه افزایش اند. این آمار بویژه در کشورهای آمریکای لاتین و کارائیب

1-World Health Organization. Report of the Technical Discussion on the Health of youth (A42/technical Discussions/13.17 may 1989) sect. 4
2-World Health organization, the health of youth: facts for action: youth and accidents (A42/technical discussion/9)

مانند شیلی ، کلمبیا ، کوبا و پرو مصرف کنندگان جوان در حال پیشی گرفتن از کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی اند .^(۱) نوشیدن الکل در سنین پائین تر از زمانهای معین (قانونی) شروع می شود . یکی از آثار ناهنجار مصرف الکل خشونت ها و جنایت ها می باشد . الکل در کشورهای آسیایی بطور وسیعی در اختیار همگان قرار دارد . در حقیقت الکل بعنوان یک مخدر تر از اول جایگزین تریاک شده است .

مسئله دیگر مربوط به این معضل می باشد که در برخی جوامع سنتی دختران بلافاصله پس از ازدواج انتظار بچه دار شدن را دارا می باشند . علیرغم اینکه سن قانونی ازدواج بالا رفته ، اما این مسئله تاثیر اندکی بر جوامع سنتی گذارده است . تمایل به ازدواج در سنین بالا در جوامع پیشرفته افزایش یافته است . کاهش سن متوسط "قاعدگی" مسئله دیگری است . این امر معلول تغذیه بوده و به بهداشت بهتر نسبت داده می شود .

عواملی همچون تحصیلات ، موقعیت های شغلی ، شهرنشینی ، ارائه ارزشهای بیگانه و تغییر سبک خانواده موجبات گرایش بیشتر جوانان به ازدواج در سنین بالا را فراهم آورده اند . یکی از این مشکلات بهداشتی که فعلا " در سطح جهان بویژه در برخی کشورهای سنتی وجود دارد ، مشکلات منتج از ناآگاهی و عدم حمایت بهداشتی از فعالیت جنسی مشروع جوانان می باشد . در بسیاری از کشورهای توسعه یافته وسایل ضد آبستنی برای اشخاص مجرد و یا جوان ممنوع می باشد .

بالغ بر ۲۰ بیماری متفاوت که از طریق روابط جنسی منتقل می شود کشف

1-World Health organization, the health of youth: facts for action: youth and tobacco (A42/technical discussion/3)

شده اند. بعضی از عوامل این بیماریها، بویژه ویروسها شروع به جایگزین شدن بیماریهای میکروبی قدیمی می‌کنند، این جایگزینی بر حسب اهمیت و وفور بروز آنها انجام می‌گیرد. تغییراتی که در نتیجه شهرنشینی، صنعتی شدن، ارتباط جمعی و سهولت مسافرت در رفتارهای جنسی و اجتماعی رخ داده است، به این مشکل بهداشت عمومی کمک کرده است.

بالاترین میزان بیماریهایی که از طریق روابط جنسی منتقل می‌شوند، معمولاً در میان اشخاص ۲۴ - ۲۰ مشاهده می‌شود که این میزان توسط اشخاص ۱۹ - ۱۵ ساله و سپس ۲۹ - ۲۵ ساله پیگیری می‌گردد. (۱)

ایدز یکی از مهلکترین بیماریها در این زمینه می‌باشد. حداقل ۲ میلیون نفر از افرادی که مبتلا به ایدز می‌باشند زیر ۲۵ سال سن دارند. در حدود ۲۰ درصد از تمامی کسانی که مبتلا به ایدز می‌باشند در حدود ۲۰ سال سن دارند. در بعضی از کشورها ممکن است جوانان شهری بیشتر در معرض خطر باشند، زیرا آنها در محیط‌هایی زندگی می‌کنند که کمتر حالت سنتی دارند و همچنین در سنین پائین از طریق رسانه‌ها و دوستان خود از تنوع سلیقه‌های رفتاری و استفاده از داروهای تزریقی، بیشتر باخیر می‌شوند. بسیاری از جوانان روستایی در جستجوی کار که عازم شهرها هستند، یکی از منابع درآمد را در گرایش به فحشاء می‌یابند. (۲) یک چنین گرایشی به دختران و زنان تنهائی که عازم غرب می‌گردند، نیز مربوط می‌شود.

1-World Health organization, the health of youth: facts for action: youth and Sexually transmitted diseases' A 42 technical discussion/10)

2-ibid

در آوریل ۱۹۸۹ در ۱۴۸ کشور جهان بیش از ۱۴۵۰۰۰ مورد بیماری ایدز مشاهده گردید. سازمان بهداشت جهانی^(۱) تعداد بیماران مبتلا به این مرض را ۴۵۰ تا ۵۰۰ هزار تخمین می‌زند، ولی اکثر معتقدند که در تمام دنیا حدود ۵ تا ۱۰ میلیون انسان مبتلا وجود دارد و تنها در سال ۱۹۹۱، بیش از ۱۰ میلیون نفر به آنان اضافه شده است و لااقل دو میلیون نفر از تمام کسانی که به امراضی چون (HIV) دچار اند، کمتر از ۲۵ سال سن دارند^(۲) که نسبت مبتلایان روستایی به شهری کمتر است ولی با وجود این بسیاری از جوانان روستایی که شرایط سخت اقتصادی دارند، ناچار به پناه آوردن به شهرها شده و بسیاری از آنان از راه خود فروشی و یا کارهای غیر قانونی امرار معاش می‌نمایند. * بنیاد اطفال وابسته به سازمان ملل^(۳) که به تازگی درهای کتابخانه‌اش در ایران بر روی عموم باز شده است، پیش بینی می‌نماید که لااقل چهار میلیون جوان و نوجوان در کوچه و خیابان زندگی نموده و سر-پناهی ندارند.

شوریه‌شکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رساله جامع علوم انسانی

جوانان و مواد مخدر

مطابق آمار ایالات متحده، ۱۵ میلیون سوء استفاده کننده از مواد مخدر در دنیا وجود دارند. البته در این محاسبه آنان که از خشخاش سوء استفاده

1-World Health organization(WHO)

2-World Health organization.the Health of youth ;facts for action:Youth and Aides .A42/technical discussion/10

3-UNICEF

* مهاجرین به خارج از کشور که بیشترین آنان را جوانان کشورهای عقب مانده و جنگ زده جهان سوم تشکیل می‌دهند نیز وضعیتی مشابه مهاجرین داخلی دارند که در برخی از مواقع بسیار وخیمتر از شرایط داخلی می‌باشد.

می‌کنند محسوب نشده و در واقع این ارقام از طریق افرادی که برای معالجه ثبت نام می‌کنند، بدست آمده است .

برابر بررسی های بعمل آمده در مالزی بالغ بر ۳ درصد افراد ۱۸-۱۱ ساله از هروئین و ۳ درصد دیگر از تریاک استفاده کرده بودند . در جمهوری اسلامی ایران تقریبا " ۱۵ - ۱۰ درصد از دانش آموزان تریاک و ۲/۴ - ۱/۴ درصد آنها هروئین مصرف کرده بودند . این آمار در استرالیا و ایالات متحده ۲ درصد جوانان ۱۷ - ۱۵ سال می‌باشد که هروئین مصرف می‌کنند . در شرق و غرب آسیا تریاک بیشتر مورد استفاده سالمندان قرار می‌گیرد .

کوکائین^(۱) را جوانان آمریکای جنوبی و اروپا بیشتر ترجیح می‌دهند و ماده مخدرهای به نام کات چوینگ^(۲) نیز در بعضی کشورهای خاور میانه و شرق آسیا استعمال میشود . الکل در اشکال مختلف در افریقا و اروپا استفاده می‌شود . در سالهای اخیر مصرف مواد مخدر گسترش یافته و در قسمتهای مختلف جهان مورد استفاده قرار گرفته است .^(۳)

تغییرات در الگوهای استفاده از مواد مخدر بر جوانان تاثیر نهاده است . نرخ استفاده کنندگان از مواد مخدر در بین نوجوانان بیشتر از بالغین است ، و جوانان هر روز بیش از پیش انواع مختلف از داروهای مخدر^(۴) را استعمال می‌نمایند که متاسفانه نسبت سنی آنها نیز هر روز پائین تر می‌آید .^(۵)

1-Coca-leaf Chewing

2-Khat Chewing

3-World Health organization, the health of youth fact for action: youth and Drug organization A42 /technical disussion/7

4-Psychoactive

بنابر مطالعات سازمان ملل متحد، استفاده از مواد مخدر در رابطه مستقیم با: فقر، تنهایی، بیکاری و عدم انطباق با محیط می‌باشد. یسک معتاد قدیمی و سابقه دار سعی در جدائی از خانواده، مدرسه و خانه دارد و در نتیجه همیشه دارای مسائل خانوادگی است. در عوض او می‌تواند دستهای از دوستان هم اعتیاد برای خود بیابد و همیشه در میان آنها زندگی نماید. (۱)

عواقب اعتیاد در جوانان وابستگی، مرگ ناشی از افراط، تصادف، ضررهای مادی و معنوی و مرگ ناگهانی می‌باشد.

عواقب يك معتاد با شیوع HIV و AIDS وخیم تر بنظر می‌رسد. بویژه و این خطر در میان معتادان تزریقی که سوزن تزریقی را بطور عمومی استفاده می‌کنند، بسیار بیشتر است. (۲)

ماده مخدر دیگری که اخیراً "رواج یافته"، تریاک وحشیش می‌باشد کسه بویژه در مناطقی که استفاده از الکل کمتر است، بیشتر بچشم می‌خورد. هروئین که از تریاک گرفته شده است، در بین جوانان شهری مناطق پیشرفته و در حال پیشرفت شیوع دارد. این ماده مخدر سالها در اروپا رواج داشته ولی امروزه به کشورهای جنوب آسیا انتقال یافته است.

تخلفات جوانان

مسئله تخلفات جوانان در دهه ۱۹۹۰ بصورت يك مشکل اساسی در آمده است. این پدیده نتیجه مشکلاتی چون فقر، رشد سریع جمعیت، کمبود مسکن

۱- منبع قبلی

۲- منبع قبلی

و خانه سازی، صنعتی شدن، شهر نشینی، بیکاری و کم کاری و انتظار بیه خدمت، از هم پاشیده شدن نظام خانواده و از میان رفتن ارزشهای والای انسانی، تاثیر روبه افزایش رسانه های گروهی، تضعیف نظام نظارتی جامعه، نقصان تدارکات و خدمات اجتماعی، ناتوانی نظام آموزش و پرورش از جوابگویی به نیازهای جامعه می باشد.

جرمهای عمده جوانان نیز عبارتند از: دزدی، سرقت، قاچاق مواد مخدر، فحشا، قاچاق دارو.

در کشورهای آفریقایی، انحرافات و جنایات مهمترین مشکل شهری گردیده است و در کشورهای آسیایی و اقیانوسیه نیز جنایت و انحراف مسئله بزرگ شهری است. آمار نشان می دهد که جوانان بزرگترین درصد منحرفان و جنایتکاران را تشکیل می دهند، بویژه که امروز زنان جوان نیز به جمیع متخلفین پیوسته و در حال ازدیاداند. (۱)

در آمریکای لاتین جوانان بیشتر با مشکلات رو برویند و نسرخ عدم اشتغال در این منطقه بالاست. در کشورهای عربی مشکلات جوانان از کشوری به کشور دیگر تفاوت می نماید. بعضی از آنان چون مصر و سودان و تونس تجاربی در مسائل اجتماعی - اقتصادی دارند و برخی دیگر چون کسویت، عربستان سعودی و امارات از وضع مطلوبتر و امیدوار کننده تری برخوردارند. در رده های بعدی مشکلات اجتماعی در رابطه با عواملی چون تاثیر

1-Report of the expert Group Meeting on Adolescence and crime prevention in the ESCAP region 3-10 Auguste 1989 TOKYO (UN Publication, StescAP/769)

مهاجرتها، جستجوی کار، تداوم شهرنشینی، تاثیرات آن و تغییرات نابهنگام اقتصادی و عدم هماهنگی و همخوانی اجتماعی می‌باشد.

برخورد مسلمانان و ارزشهای اسلامی با فرهنگ وارداتی و مدرنیزاسیون یا تجدیدگرائی مشکل بزرگی برای بعضی از کشورهای مسلمان چون ایران ایجاد نموده است.^(۱) و سرکشی‌هایی را از طرف نسل جوان بوجود آورده است.

مسئله مهمتر اینکه در غرب و بعضی کشورهای شرق در نتیجه تغییرات اجتماعی دهه‌های گذشته، خانواده‌های کوچکتر که فقط شامل پدر و مادر است، جایگزین خانواده‌ها و خانوارهای پر جمعیت گشته و در نتیجه کنترلی که بزرگسالان مانند پدر، پدربزرگ و آموزگاران و ریش سفیدان بطور سنتی بر روی جوانان داشته‌اند، بتدریج کاهش یافته و عامل مساعدی نیز جانشین آن نشده است.

مردم جوان جهان بطور روزافزون در رابطه با مسائل زیست محیطی احساس مسئولیت می‌نمایند. نگرانی حاصل از مشکلات زیست محیطی صرفنظر از تمرکز روی موارد ویژه‌ای چون: آلودگی‌های انسانی و مطالعات فرهنگی مشکلات زمین و آتمسفر، موادشیمیایی، بیابانها، جنگلها، آبهای شیرین، شهرنشینی..... بسیاری از جوانان را به فعالیت برای نگهداری و حفاظت از محیط زیست واداشته است.

1-Badr- EL DIN ALI ARab, States Action-oriented Research on youth crime: an international perspective. U.N Interregional crime and justices Research institute Pub NO 27 (Rome, nov 86)

اولین کنفرانس جهانی جوانان راجع به محیط زیست انسان از ۲۰ تا ۳۰ اوت ۱۹۷۱ در شهر هامیلتون^(۱) کانادا و با حضور ۱۶۳ نماینده جوانان از ۷۵ کشور و تصویب یک سند نهائی، یک بیانیه و چهارده قطعنامه برگزار شد. قبل از آن نیز جوانان در سال ۱۹۷۰ تشکلی در نیویورک بوجود آورده بودند. (۲)

همچنین کنفرانس های :

- ۱- سازمان ملل متحد راجع به محل سکونت انسانها ۳۰ ماه مه تا ۱۱ ژوئن ۱۹۷۶ در شهر وانکوور کانادا .
- ۲- طرح محیط زیست سازمان ملل متحد در سال ۱۹۸۵
- ۳- جلسه منطقه‌ای رهبران جوانان آفریقا - در نوامبر ۱۹۸۵ در مسرگز فرماندهی طرح محیط زیست سازمان ملل .
- ۴- وزیرای محیط زیست آفریقا - ۱۶ تا ۱۸ دسامبر ۱۹۸۵ در مصر .
- ۵- محیط زیست ما "آینده ما" در ۱۹۹۱ در انگلیس .
- ۶- کنفرانس محیط زیست و توسعه آن سوم تا چهارم ژوئن ۱۹۹۱ ریودوژانیرو .
- ۷- ۱۹۹۱ - تورکو - فنلاند مذاکره بین المللی راجع به محیط زیست .
- ۸- نیمه دوم ۱۹۹۲ - ائتلاف حرکت محیطی دانش آموزان در ایالات متحده .
- ۹- مجمع مقدماتی جهانی جوانان در زمینه محیط زیست و توسعه آن ، ۲۲ تا ۲۹ مارس ۹۲ در سان ژوزه کاستاریکا نسبت به همکاری با جوانان در زمینه های تخصصی خود اقداماتی انجام داده‌اند و یونیسف در ۱۹۹۲ یک سری

1-Hamilton

2-World youth Assembly, newyork, 9-17 July 1970
(56/wya), P.10

انتشارات در رابطه با جوانان بچاپ رسانید. (۱)

مهاجرت بین المللی

جستجو برای کار، یکی از عوامل اصلی مهاجرت است. از دهه ۱۹۷۰ به بعد اقدامات و تدابیر محدود کننده‌ای جهت تنظیم جریان مهاجرت کارگران مورد تصویب قرار گرفت. رکود اقتصادی، بیکاری در کشورهای میزبان را افزایش داد، لذا همان هنگام ترکیب مهاجرت جمعیت عموماً " از شکل مردان کارگر به شکل مهاجرت خانواده با فرزندانشان تغییر یافت. بعلاوه مهاجرت ثبت نشده، مشکلات قانونی و اجتماعی سرعت رواج یافته، با زیاد شدن فاصله در رشد آمارگیری نفوس و پیشرفت اقتصادی در بین کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته، علیرغم اقدامات و تدابیر محدود کننده مهاجرت‌های رابین المللی افزایش می‌دهد.

مهاجرت‌های بین المللی اساساً " مشکلات و مسائل مربوط به تحصیلات، هویت فرهنگی، تابعیت یا ملیت و اشتغال یا بیکاری را افزایش می‌دهد. این موضوع به مسئله یکپارچگی و تلفیق جمعیت منتهی می‌شود (۲) در دهه ۱۹۸۰ بیش از چهار میلیون نفر برای کار به کشورهای دیگر مهاجرت نمودند (۳).

1-on the move: youth NGO World Initiative for children (Geneva, youth initiative consultative, Group, 1992)

2-1989 Report on the World Social Situation (UN PUO Sales No.E 89.IV.I). PP.87-93

3-International labour organization, world labour Report (Geneva, 1984) P.99

علیرغم تلاشهای کشور میزبان جهت حمایت از مهاجران و ادغام آنها در اجتماع، مشکلات اقتصادی و مخصوصاً " بیکاری و تمرکز بیش از حد شهرنشینی منجر به تنش و بحران میان جنبش های ملی جوانان و گروههای جوانان خارجی شده و این امر باعث ایجاد و رشد حرکت های ناسیونالیستی و افزایش تنش گردیده است .

توسعه روستایی

در آغاز قرن بیست و یکم حدود ۱۵۲ میلیون جوان روستایی بین ۱۰ تا ۲۴ ساله در آفریقا (یعنی تقریباً " بیست درصد جمعیت آفریقا) خواهند زیست .

در همین زمان حدود دویست میلیون جوان آماده به تحصیل و اشتغال وجود خواهد داشت . جمعیت جوان روستایی آفریقا مهمترین جمعیت این منطقه را تشکیل می دهد که مواجه با مشکلاتی چون کمبود غذا ، خدمات اجتماعی و آموزش ، کمبود یا نبود سازمانهای مربوط به جوانان ، تضاد اصطکاک ارزشهای کهن و ارزشهای نوین ، دسترسی محدود به زمین کشاورزی و تکنیکهای کشاورزی و عدم امکانات شغلی و رفاهی و اجتماعی برای دختران می باشد .

توزیع جمعیت روستائی در جنوب اقیانوس آرام همان الگوهای مشابه با آفریقا را نشان می دهد . تعداد جوانان روستائی تقریباً " ۱۰ درصد افزایش خواهد یافت و به ۳۵ میلیون نفر خواهد رسید . به اضافه مهاجرت روستا به شهر ، تداوم بیکاری و فقر مشکلات عدیده ای به ویژه در مناطق روستایی

بوجود خواهد آورد.

در آمریکای لاتین جمعیت جوان روستائی به تعداد ۵٪ بین سالهای ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۰ افزایش خواهد یافت ، در صورتیکه در مراکز شهری جمعیت جوان تحقیقا ۶۶/۱ درصد افزایش می یابد و از ۷۷ میلیون نفر به ۱۲۸ میلیون نفر می رسد .

مردان و زنان جوان در حال مهاجرت به شهرها می باشند . بنابر آمار کمیسیون اقتصادی آمریکای لاتین و دریای کارائیب (۱) : بیش از ۷۰ درصد از جمعیت آمریکای لاتین در سال ۲۰۰۰ در شهرها زندگی خواهند نمود . در آسیای غربی ۲۰ درصد جمعیت بین سنین ۱۵ - ۲۵ سال وجود دارد ، بسا اینحال در آمد مزارع در حال پائین آمدن است و به همین علت خانواده های روستائی به جستجوی کاری خارج از مرزها برآمده اند .

به هر حال آموزش و پرورش در رابطه با نیازهای جوانان در حال عقب نشینی انطباق مهاجرت ها در رابطه با فعالیت های کشاورزی است (و موفق به متداول نمودن کشاورزی مدرن نشده است) .
نتیجه ازدیاد جمعیت و احساس اثرات فقر روستائی منجر به مهاجرت سیل وار روستائیان به شهرها گردیده است که یکی از مهمترین علل ایمن مهاجرت ، فقدان مهارتهای آموزشی و فرصت های شغلی برای زنان جوان روستایی است .

تعداد بسیار زیادی از روستائیان جوان از مواهب مشارکت و استحاله

در بخش های اقتصادی و اجتماعی کشور برخوردار نمیشوند. علت امر عدم تعادل و برابری با فرصتهای شغلی است. بیسوادی بین طبقات جوان روستایی هنوز بسیار است. ساختار سنتی قدرت، مانع از توفیق تلاش های جوانان می گردد و هر قدر که متقاضی فعالیتهای اقتصادی بیشتر می شود، تعداد این فعالیتهای و فرصتها کمتر می گردد و یا راكد می ماند.

به عبارت دیگر، تعداد جوانانی که قابلیت لازم برای انجام کار را کسب کرده اند، مرتباً لا می رود، ولی شمار کار به همان نسبت افزایش نمی یابد. راه حلی که بسیاری از کارفرمایان برای این مشکل در نظر گرفته اند، بسا لا بردن ارائه گواهی تحصیلی برای داوطلبین مشاغل مورد نظر می باشد. عیب کار آن است که جوانانی که اخیراً "موفق به دریافت درجه تحصیلی شده اند، توسط کسانی که سطح تحصیلی بالاتری دارند از بازار کار رانده می شوند و مجبورند که به شغل های پائین تری روی آورند.

مهاجرت از روستا به شهر مشکل اساسی کشورهای در حال توسعه است. فشاری که بر خدمات شهری وجود دارد، موجب اتخاذ سیاست های دولتی برای جوانان شده است. (۱) از طرف دیگر برای روستانشینان بواسطه مشکلاتی همچون کمبود زمین زراعتی، آموزش و تجربه ناکافی، قیمت پائین محصولات اولیه کشاورزی، بازار ناکافی، سازماندهی نامطلوب و تصمیمات دیگری در رابطه با تغییر شغل و یا انتخاب شغل دوم، لازم گردیده است. جوانان مناطق روستایی اغلب بیه کار در شرکتهای تعاونی می پردازند،

۱- شهردار شهر استانبول اخیراً " (اوت ۱۹۹۴) برگ عبور برای مسافرین روستائی و یا شهرهای دیگر که قصد اقامت بیش از يك هفته را دارند، پیش-بینی نموده است.

که این شرکتها دارای اشکال متفاوتی می‌باشند. (۱)

به عنوان مثال تقریباً " هشتصد نوع آن در سری لانکا، ۱۱۰ نوع در ایالات راجستان هند و بیش از ۱۵۰ نوع آن در ژاپن وجود دارد. مهمترین آنها بانکداری (Saving)، تهیه کتابهای درسی و غیر درسی و ساخت مدارس، رستوران، کافه تریا و سالن‌های غذاخوری است.

در بسیاری از کشورهای آفریقایی به علت کمبود مدارس پایسه (Elementary) در فضاهای روستایی، تعداد بیسوادان بین جوانان روستایی بیشتر از جوانان شهری است و در بیشتر این کشورها تقریباً "نیمی از جمعیت جوان در بیسوادی بسر می‌برند. وضع دختران روستایی از این هم بدتر است و غالباً "دختران راهی به مدارس پایه ندارند. در آسیا، توسعه روستایی با نرخ رشد بالای تولیدات کشاورزی امکان‌پذیر گردیده است، ولی این رشد با لا هماهنگی با رشد اشتغال در کشاورزی نبوده است.

در آمریکای لاتین فاصله بین سطح آموزش جوانان شهری و روستایی کم شده و مدارس جدید پایه در مناطق کشاورزی ایجاد گردیده است. با این حال افزایش محسوسی در تعداد جوانان روستایی شاغل در فعالیت‌های غیر

1-Robert Hewlet, Manuel on co-operativs for youth a joint Publication of the committee for the Promotion and advancement of cooperativs and the center for social development and Humanitarian Affairs of the Secretariat (Vienna.1991)PP/2/122

روستایی بچشم می‌خورد. (۱)

بودجه آموزشی روستاها معمولاً "فدای بودجه کل توسعه روستا گشته و در نتیجه حداقل محدودی نصیب فعالیت های آموزشی روستا می‌گردد.* در نمونه گیری های بانک جهانی از برخی کشورهای سال ۱۹۸۸، میانگین جمعیت با درآمد بسیار پائین را چهل درصد جمعیت تشکیل می‌دهند و فقط ۲ تا ۱۷ درصد از سوبسید آموزش عالی را دریافت می‌نمایند:

در آفریقا که زارعین ۷۶ درصد کل جمعیت را تشکیل می‌دهند، فقط ۳۹ درصد از دانش آموزان مدارس عالی دارای والدین با درآمد مکفی می‌باشند و تعداد دانش آموزان با زمینه های روستایی قلیل می‌باشند. (۲)

در برنامه ریزی اقتصاد متمرکز اروپای شرقی نیز موفقیت کمی در از بین بردن فاصله شهر و روستای جوانان بدست آمد.

در سال ۱۹۹۰ تعداد دانش آموزان شهری مدارس عالی روسیه شوروی سابق تقریباً سه برابر دانش آموزان روستایی که توفیق ورود به این مدارس را پیدا می‌کردند، بود.

در آسیای مرکزی فقط ۹-۴ درصد از جوانان روستایی موفق به ورود به مدارس عالی می‌شوند، در صورتیکه این تعداد در جمهوری های سه گانه

1-U.N Educational, Scientific and Cultural organization facts and figures:1987(Paris, 1987)
* عوامل مختلف در کشورهای چون ایران سبب رها نمودن تاسیسات آموزشی و غیرو و مهاجرت به شهرها گردیده است و بدین ترتیب بودجه های بسدون نتیجه از بین رفته‌اند.

1-World Bank, World Development Report 1988 (Washington.D.C 1988), PP.131-137

بالتیک به ۲۹-۲۱ درصد می‌رسد. (۱)

نتیجه‌گیری و آینده‌نگری (۲)

سالهای آخردهه قرن بیستم در شکل دادن به روندها و چشم اندازهای سیاسی و اقتصادی اجتماعی و فرهنگی و پندارهای مادر مورد نقش دولتها در متن کشورها تعیین کننده خواهد بود و در این راستا جوانان هم عامل و هم معلول دیگر گونی این چشم اندازها و روندها هستند.

فروپاشی سیستم سوسیالیستی، تکثیر مدل آسیای شرقی موفق با وجود جمعیت فراوان جوان و اشکال جدید غیر منتظره دخالت دولت در بلوکهای سرمایه داری پیشرفته و غیر پیشرفته، از یک نظم یابی نوپای اقتصادی خبر می‌دهد که در آن کشورهای در حال توسعه‌ای را که برخوردار از فرصت ادغام در داخل یک بلوک توسعه یافته ادغام نشده (یا نخواسته‌اند) و یا کشورهایی که فاقد دوراندیشی ایجاد استراتژی‌های مختص خود بوده‌اند و پیش بینی‌های لازم را برای کنترل جمعیت خود ننموده‌اند، با چالش حادی روبرو خواهند ساخت، کشور ما همراه با دیگر کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا دقیقاً در همان قالب کشورهای در حال توسعه‌ای که در مخاطره عقب ماندن از ایسن سابقه هستند، قرار می‌گیرد.

این کشورها با ۲/۱ درصد رشد تولید ناخالص داخلی و ۳/۸ درصد به ازای هر مادر، نازلترین و بالاترین رشد اقتصادی و جمعیتی را تجربه می‌نمایند.

1-Union of Soviet Socialist Republics, the Statistics Book:1990 (Moscow, 1991), P.60
2-Conclusion and Perspectives

از آنجائیکه دولت‌ها در برنامه تحدید جمعیتی خود ناموفق بوده و از هزینه های سرمایه گذاری جهت تقلیل بدهی خارجی و کسب مجدد ارزشهای اعتباری خود کاسته‌اند، احتمالاً این مرحله از رکود اقتصادی و رشد جمعیتی دیرپا خواهد بود. (۱)

آنها با موانع عمیق نهادی مقابله ننموده و برنامه ای را برای جایگزین نمودن سوبسیدهای لایتنهای با هدف پرداختهای رفاهی، آموزشی و فرهنگی جهت قشر جمعیت جوان روبه افزایش در نظر نگرفته‌اند.

فقط در این اواخر اقتصاد دانان توسعه توجه خود را به شکست اقتصادی - اجتماعی که متاثر از رشد روز افزون جمعیت و افزایش بی‌نظم جوانان بود، معطوف کردند.

این جوانان سهم عظیمی در افزایش جمعیت جهان داشته و در سال ۲۰۰۰ تعدادشان به یک میلیارد و دویست میلیون نفر خواهد رسید. نسبت سنسی و جنسی جمعیت جوان و درصد رشد آن یکی از عوامل بیان کننده شرایط اجتماعی و اقتصادی موجود در هر واحد جغرافیایی و ابزار مفیدی برای درک شرایط، مقتضیات و محدودیت های آن واحد است.

ساختمان سنی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، زیرا در پیش بینسی وضعیت و ساختار جمعیتی آینده بشر تاثیر بسزا دارد و این موضوع باید در برنامه ریزیهای کوتاه مدت و دراز مدت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مد نظر قرار گیرد. از میان ضوابط کیفی جمعیت، سواد بخاطر نقش تعیین کننده‌ای

که در پایداری و اعتلای يك جامعه بازی می‌کند، عامل بزرگ توسعه بشمار می‌رود و چنانچه بطور مطلوب و نه به منظور دور نگه داشتن جوان از بازار کار، در برنامه ریزی ملی مورد توجه قرار گیرد، آینده کشور را بسوی توسعه و پیشرفت منطبق با شرایط جغرافیایی و فرهنگی هدایت خواهد نمود. ویژگیهای اقتصادی جمعیت جوان نظیر میزان نیروی کار و تقسیم آن به گروههای مختلف شغلی از نظر شهری و روستایی و اختلاف در نسبت جنسی این نیروی عظیم در تحلیل های مکانی و در جغرافیای جمعیت هر ناحیه از اعتبار خاصی برخوردار است.

بررسی مهاجرت جوان در جغرافیای جمعیت فراوان دارد زیرا که در ویرای شکل ظاهری آن، يك ارتباط پر معنی بین جمعیت جوان و پراکنندگی منابع و در نتیجه رشد و توسعه نهفته است.

به هر حال در تمام بررسی های جمعیتی این مسئله که آیا کنترل رشد جمعیت نتیجه توسعه است یا مقدمه آن، آردیدگاهها و اوضاع مختلف اجتماعی قابل بحث است و آنچه مسلم است، يك حکم جهان شمول در شرایط فعلی دنیا نمی‌توان ارائه داد. در کشورهای صنعتی پیشرفته توسعه باعث کنترل رشد جمعیت شده، زیرا شرایط زندگی ماشینی و فرهنگ ناشی از آن اساس خانواده هسته‌ای را دچار تزلزل نموده و تبعاً "میزان زاد و ولد به حدی کم شده که در بعضی از کشورها مانند ایتالیا برای دو برابر شدن جمعیت، ۶۹۵ سال لازم است (در صورتیکه در ایران هر ۲۹ سال جمعیت دو برابر می‌شود) و بسا آنکه اصلاً "رقم موالید پائین تر از مرگ است و در نتیجه جمعیت افت دارد. در این کشورها کاهش نیروی انسانی فعال جوان و افزایش تعداد

سالمندان پر هزینه، بصورت مشکلی درآمده که در آینده حادثر خواهد شد.
 اگر چه بعضی از این کشورها مانند ژاپن معتقدند که خلاء نیروی انسانی
 فعال و جوان را تا حدودی می‌توان بوسیله تکنولوژی پر نمود.

موضوع مهمی که باید به آن توجه داشت این است که تعداد چینی
 کشورهای بسیار معدود و جمعیت آنها کمتر از ده درصد کل جمعیت جهان
 است.

در آستانه سال ۲۰۰۰ که جمعیت جهان به شش میلیارد و پانصد میلیون
 نفر می‌رسد، قدر مسلم آن است که حدود ۹۰ درصد این جمعیت که تعداد قابل
 ملاحظه‌ای از آنها جوانان تشکیل می‌دهند، باید در کشورهای توسعه نیافته
 زندگی کنند و از امکانات آموزشی، ورزشی، بهداشتی، تغذیه‌ای و گستران
 ایام فراغت همین کشورها بهره‌مند شوند. زیرا جهان توسعه یافته با همکاری
 عمدی یا غیر عمدی بعضی از کشورهای توسعه نیافته روز به روز شرایط
 مهاجرت برای تحصیل یا اشتغال را سخت تر کرده و مردم کشورهای توسعه
 نیافته دیگر نباید مهاجرت را روزه امید برای جوانانشان تصور کنند.

در مورد ۹۰ درصد از جمعیت جهان نمی‌توان کاهش رشد جمعیت را نتیجه
 توسعه دانست، بالعکس دستیابی این ملت‌ها به توسعه در گرو کاهش رشد
 جمعیت در حد معقول و مناسب است و موکول کردن کاهش رشد جمعیت بسه
 توسعه يك اشتباه می‌باشد. کشورهای با جمعیت جوان چون کشور ایران که
 با ۶۰ درصد جمعیت زیر بیست سال، فاقد نیروی انسانی فعال و ماهر است و
 از درآمد يك نفر باید ۵/۲ نفر امرار معاش کنند، کنترل رشد جمعیت بسه
 صورت محافظه کارانه حرکتی کند است که با توجه به سرعت رشد جمعیت، تا

مدتهای مدیدی به نتیجه مطلوب نرسد و دسترسی به توسعه و جمعیت ثابت، امکان پذیر نیست. در نتیجه انتظار رسیدن رشد جمعیت به ۱/۷ درصد در شرایط موجود، ناشی از عدم ارزیابی و بررسی دقیق اهمیت مسئله است^(۱). برای اطلاع از وخامت مسئله باید دانست که در آغاز سال ۱۳۷۳ حدود سه میلیون نفر در سطح کشور بی کار بوده اند که این رقم معادل ۱۳ درصد جمعیت فعال کشور است و در طول برنامه دوم، ۹۱۸ هزار شغل ایجاد خواهد شد. در حالی که در همین مدت، جمعیت کشور به حدود ۷۰ میلیون نفر خواهد رسید. رشد پرشتاب جمعیت آثار ناخوشایندی نیز بر نظام آموزش و پرورش کشورها دارد. در کشورهای که رشد جمعیت آنها ۲/۱ درصد است، درصد باسوادی بزرگسالان نزدیک به ۶۳ درصد است، در حالی که در کشورهای توسعه یافته صنعتی که رشد جمعیت سالانه آنان در محدوده ۰.۵٪ مهار شده است، ۹۹ درصد بزرگسالان از نعمت سواد برخوردارند.

به موازات افزایش جمعیت و فزونی جوانان بر شمار افراد لازم التعلیم افزوده می گردد و به دلیل ناکافی بودن امکانات آموزشی کشور به مرور سطح فرهنگ از نظر کمی و کیفی کاهش می یابد و تداوم رشد بی رویه جمعیت نیز به این معضل اجتماعی دامن می زند.

با رشد جمعیت دانش آموزان کنونی کشورمان، هر ۱۵ دقیقه باید یک کلاس درس ساخته شود، یعنی در هر ساعت ۴ کلاس درس و در هر شبانه روز ۹۶

۱- دکتر سید حسن اسعدی- به بهانه برگزاری سمینار جمعیت و توسعه و به مناسبت روز جهانی جمعیت، همشهری- چهارشنبه ۲۲ تیرماه ۷۳، صفحه ۱۲

کلاس؛ اگر تعداد کلاسهای هر مدرسه را ۶ کلاس در نظر بگیریم، در يك شبانه روز باید ۱۶ مدرسه در کشور ما ساخته شود. رشد کلان شهرها نیز در کشورهای در حال توسعه پناهگاه جوانان و محل سرکشی و ناسازگاری های آنان گردیده است. در سال ۲۰۰۰ به جای ۱۲۵ شهر امروز، ۳۰۰ شهر در کشورهای در حال توسعه به جمعیتی بیش از يك میلیون نفر با تعداد کثیری جوان خواهد رسید و بسیاری از این شهرها بویژه در کشورهایی چون ایران توان پاسخگویی بسسه تقاضاهای فزاینده این جوانان را نخواهند داشت. (۱)

و بالاخره اگر خوش بینانه به موضوع رشد جمعیت و کنترل آن بنگریم، چنین تصور می شود که تا سال ۲۰۰۰ ملتهای در حال توسعه میزان زادوولد خود را از ۳/۸ به ۳/۳ کودک به ازای هر مادر کاهش دهند و اگر این میزان تا سال ۲۰۱۰ میلادی صورت نگیرد، جمعیت جهان تا اواسط قرن آینده به ۱۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون نفر بالغ خواهد شد، مگر اینکه عواملی چون گرسنگی، قحطی، بیماری و یا جنگ این میزان را کاهش دهد.

انفجار جمعیت بحران عظیمی است که امروزه بر جهان حکمفرما شده و دانشمندان و متفکران را بر آن داشته است تا در بررسی ها و تحلیل های خود تصویری از آینده کره زمین و روندها و چشم اندازهای آن ترسیم نمایند. این روندها و چشم اندازها از افزایش و بحران جمعیت، زوال محیط زیست، کاهش منابع انرژی، فقر فزاینده بویژه در کشورهای جهان سوم، قحطی و گرسنگی، هرج و مرج سیاسی به دلیل عدم ثبات سیاسی و اجتماعی در برخی

۱- عباس اسدی، رشد جمعیت: هر ۱۲ سال يك میلیارد نفر (گزارش) همشهری

، ۲۲ تیرماه ۷۳

کشورها، فروپاشی چشمگیر نظام خانواده، ظهور مجدد بیماریهای واگیردار مانند سل و مالاریا و شیوع وسیع بیماریهای مهلکی چون ایدز، طاعون و غیره خبر می‌دهد. با بررسی آمارهای منتشر شده از سوی سازمان ملل متحد و دیگر مراکز معتبر جهانی، با مسائل و مشکلاتی که به خاطر ازدیاد جمعیت برای انسانها و بویژه جوانانی که این زمان در روی کره زمین زندگی می‌کنند، بیشتر آشنا می‌شویم.

با بررسی این آمار در می‌یابیم که در حال حاضر و در اواخر دهه ۱۹۹۰ یک میلیارد و چهار صد میلیون نفر در فقر مطلق زندگی می‌کنند و دو میلیارد نفر از دسترسی به آب سالم و کافی محروم اند. بیش از یک میلیارد نفر بی‌سواد وجود دارد و حدود سه میلیارد نفر از مراقبت‌های اولیه بهداشتی محرومند. حدود ۷۵۰ میلیون نفر^(۱) گرسنه و نیازمند غذایند و در همین حدود از سوء تغذیه رنج می‌برند. نزدیک به یک میلیارد نفر بی‌سرپناه‌زندگی می‌کنند که بیش از نیمی از آنها را جوانان و نوجوانان تشکیل می‌دهند و هر ساله ۱۵ میلیون کودک زیر پنج سال جان خود را از دست می‌دهند و بیش از یکصد هزار کودک نیز به بیماری فلج اطفال مبتلا می‌شوند. حدود ۱۵۰ میلیون نوجوان معلول وجود دارد و سالانه بیش از ۷۵ هزار نفر بر شمارشان افزوده می‌شود و بیش از چهار هزار کودک زیر پنج سال هر روز بر اثر بیماریهای ساده و قابل پیشگیری یا جان می‌بازند و یا معلول می‌شوند. از هر چهار کودک متولد شده در کشورهای در حال توسعه، یک کودک قبل از رسیدن به سن پنج سالگی می‌میرد و از هر پنج نفر بزرگسال یک نفر از بیماری جدی

۱- جمعیت چین کمونیست محاسبه نشده است.

رنج می‌برد. ده درصد از جمعیت کشورهای در حال توسعه دچار معلولیت‌های ذهنی، جسمی و جنسی هستند.

هر ساله نزدیک به پانصد هزار نفر از مادران باردار می‌میرند و با مرگ خود یک میلیون و پانصد هزار کودک را بی‌سرپرست می‌گذارند. به نوشته روزنامه "نیوز" چاپ راولپندی پاکستان، روزانه حدود یک صد زن هنگام زایمان فقط در پاکستان و حدود سیصد هزار زن در آسیای جنوبی جان می‌دهند. به گفته مرکز حقوق بشر سازمان ملل متحد، بیش از دو میلیارد و پانصد میلیون نفر از مردم جهان از حقوق اولیه اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و مدنی خود محروم‌اند.

حدود بیش از چهل میلیون نفر در گوشه و کنار جهان از خانه و کاشانه خود رانده شده‌اند و میلیون‌ها نفر دیگر با تبعیضاتی که بر آنها تحمیل شده، روزگار می‌گذرانند. به گواهی آمار موجود، تنها شصت درصد از گرسنگان جهان فقط در قاره آسیا زندگی می‌کنند.

با رشد جمعیت، تعداد پناهندگان نیز رو به فزونی گذاشته و بر اساس آخرین آمار منتشر شده از سوی سازمان ملل متحد در سال ۱۹۹۴ تعداد پناهندگان ۱۱۰ میلیون نفر برآورد شده است. شرایطی که به روایت آمار به آن پرداخته‌ایم کم و بیش بر حال حدود ۸۰ درصد از مردم جهان حاکم است. آنچه به استناد آمار به آن پرداخته شده چشم‌اندازی را پیش روی ما ترسیم می‌کند که در اثر افزایش روز افزون جمعیت جهان پیش آمده و بنظر می‌رسد که هر روز که می‌گذرد، دیگر نمی‌توان تنها با احساس و ابراز نگرانی و اندیشه‌های بی‌حاصل و برگزاری کنفرانس‌ها و نشست‌هایی از اینگونه به فکر

نجات کشورها و ساکنان بی‌پناه آن بود، بلکه هیچ‌راهی جز این به نظر نمی‌رسد که دولت‌ها از در همکاری با یکدیگر درآمده و با روش‌های علمی دست به راه‌های ضربتی زده و جمعیت کنونی جهان را از بحرانی که در نتیجه مسامحه کاری‌ها، درگیرشان کرده‌اند برهانند.

این مختصر نیز براساس آخرین داده‌های رور جهان، کوششی است در همین راستا و سعی بر آن گردید که مهمترین پدیده‌های مربوط به جمعیت جوان جهان را از جهات و زمینه‌های گوناگون مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. برای تهیه این مختصر علاوه بر تجارب و مطالعات نزدیک به ربع قرن در مراکز علمی و آموزشی جهان، منابع مختلف و یافته‌های روز مورد استفاده قرار گرفت و در موارد ضروری از جداول نیز مدد گرفته شد.

نگارنده امیدوار است با شناخت بهتر ویژگی‌های جمعیتی جهان در رفع مشکلات و کمبود کشور اقدامات موثری انجام گیرد و همچنین با توجه به کارهای انجام شده انتظار است که این کار به عنوان یک کار توجیهی مورد عنایت قرار گیرد و خدمت ناچیزی محسوب گردد و برای محققین مسائل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بویژه در زمینه مطالعات ناحیه‌ای و طرح‌های آمایش سرزمین مفید باشد.

منطقه	مرد	زن	هر دو جنس	نسبت جوان به جمعیت کل %
جهان	۵۱۸۵۶۰	۴۹۳۱۶۰	۱۰۱۱۷۲۰	%
کشورهای توسعه یافته	۹۱۶۹۹	۸۷۳۸۸	۱۷۸۹۸۷	۱۹/۱
کشورهای در حال توسعه	۴۲۶۸۶۱	۴۰۵۸۷۲	۸۳۲۷۳۳	۱۴/۸
کشورهای مقلب مانده	۴۳۷۳۳	۴۲۸۱۶	۸۶۵۴۹	۲۰/۴
آفریقا	۶۱۳۰۴	۶۰۸۳۲	۱۲۲۱۳۶	۱۹/۱
شرقی	۱۸۵۸۵	۱۸۷۰۱	۳۷۲۸۶	۱۸/۹
غربی	۱۸/۱۸۲	۱۸۲۷۱	۳۶۳۵۵	۱۸/۸
شمالی	۱۴۰۰۷	۱۳۳۵۷	۲۷۳۶۴	۱۹/۵
مرکزی	۶۶۰۱	۶۶۱۶	۱۳۲۱۶	۱۸/۹
جنوبی	۳۹۲۷	۳۸۸۶	۷۸۱۳	۱۹/۱
آسیا	۳۲۹۵۲۷	۳۰۹۳۸۹	۶۳۸۹۱۶	۲۰/۵
شرقی	۱۴۸۰۳۷	۱۳۹۵۱۶	۲۸۷۵۵۳	۲۰/۵
جنوب شرقی	۴۶۸۵۹	۴۵۶۳۳	۹۲۴۹۲	۲۰/۸
جنوبی	۱۳۱/۳۸۲	۱۱۱۶۹۶	۲۳۳۰۸۰	۱۹/۴
غربی	۱۳۲۲۷	۱۲۴۲۲	۲۵۶۴۹	۱۹/۵
اروپا	۳۸۲۷۶	۳۶۴۸۲	۷۴۷۵۸	۱۵/۰
شمالی	۸۳۸۹	۸۰۲۱	۱۶۴۱۰	۱۴/۵
جنوبی	۱۱۹۰۱	۱۱۲۹۸	۲۳۱۹۹	۱۶/۱
غربی	۱۱۵۸۸	۱۱۰۵۹	۲۲۶۴۷	۱۴/۴
آمریکا				
آمریکای لاتین و کارائیب				
The caribbean (کارائیب)	۴۵۰۲۲	۴۲۳۸۶	۸۷۴۰۸	۲۰/۰
caribbean (کارائیب)	۴۵۲۹	۴۲۲۸	۸۷۵۷	۲۰/۶
آمریکای مرکزی	۱۳۰۰۴	۱۲۷۳۵	۲۵۷۳۹	۲۱/۹
آمریکای جنوبی	۲۸۵۴۹	۲۸۲۱۸	۵۶۷۶۷	۱۹/۱
آمریکای شمالی	۲۰۳۱۰	۱۹۵۰۱	۳۹۸۱۱	۱۴/۴
اقیانوسیه	۲۳۷۶	۲۲۵۶	۴۶۳۲	۱۷/۵
استرالیا و زلاندونو	۱۷۱۱	۱۶۳۸	۳۳۴۹	۱۶/۵
ملانزی (C)	۵۶۷	۵۲۲	۱۰۸۹	۲۰/۶
میکرونزی (D)	۳۸	۳۷	۷۵	۱۹/۹
پلیونزی (E)	۶۰	۵۹	۱۱۹	۲۱/۴
کشورهای سازمان اتحاد شوروی	۲۱۶۸۸	۲۰۲۱۷	۴۲۱۰۵	۱۴/۶

Source: the Sex and Age Distribution of Population: the 1990 Revision (United Nations publication, Sales No E.90.XII.33) PP.4-62, 360

- a/ افراد ۱۵ تا ۲۴ ساله
 b/ بیش بینی متوسط قابل تغییر
 c/ شامل: کالدونیای نو، جزایر سلیمان و وانواتو
 d/ شامل گوام (۱)، جزایر جانستون، (۲) کیریباتی (۳) (شامل جزایر کانتون، (۴) اندنبری (۵) جزایر مارشال (۶) میکرونزی (۷) (تحت الحمایه های جزایر میدوی (۸) نورو (۹) جزایر ماریان شمالی (۱۰) و جزایر پالو (۱۱) و ویک (۱۲) شامل ساموای (۱۳) آمریکا جزایر کوک (۱۴) پلیونزی فرانسه (۱۵) نیو (۱۶) پیتکرن (۱۷) ساموای (۱۸) توکلان (۱۹) تونگا (۲۰) تووالو (۲۱) و جزایر والیس (۲۲) و فوتونا (۲۳)
- 1)Guam 2)johnston Island 3) Kiribati 4) Canton 5)Endenbury
 6)marshal 7)Micronesia 8)MidWay Islands 9)nauru 10)Mariana
 11)Palau 12)Wakeislands 13)Samoa 14)cook 15)French Polymesia
 16)Niue 17)Pitcairn 18)Samoa 19)tokelan 20)Tonga 21)Tuvalu
 22)Vallis 23) Futena

جدول شماره ۲- دنیای جوان (a) جمعیت، جنس و منطقه (b) ۱۹۹۰ نسبت جوان به کل جمعیت (برصد به ۱۰۰۰)

	۱۹۷۰		۱۹۸۵		۲۰۰۰	
	روستایی	شهری	روستایی	شهری	روستایی	شهری
جهان	۱۷/۲	۱۹/۲	۱۸/۹	۲۰/۱	۱۸/	۱۶/۶
بیشتر توسعه یافت	۱۴/	۱۸/۱	۱۶/۹	۱۴/	۱۳/	۱۴/۴
" " کمتر	۱۷/۸	۲۰/۴	۱۹/۷	۲۲/۲	۱۹/۸	۱۷/۱
آفریقا	۱۷/۶	۲۱/۱	۱۷/۸	۲۱/۷	۲۱/۷	۱۷/۷
شرق آسیا	۱۸/۲	۱۹/۷	۲۱/	۲۱/۱	۱۵/۳	۱۴/۶
اروپا	۱۵/۲	۱۵/۱۷	۱۴/۹	۱۵/۹	۱۳/۲	۱۲/۷
آمریکای شمالی	۱۶/۴	۱۸/۴	۱۵/۲	۱۷/۲	۱۳/۹	۱۲/۵
اقیانوسیه	۱۷/۲	۱۷/۹	۱۷/۱	۱۸/	۱۵/۹	۱۶/۳
جنوب آسیا	۱۷/۵	۲۱/۸	۱۹/۳	۲۳/	۲۲/	۱۸/۳
کشورهای سابق شوروی	۹/۷	۲۲/	۹/	۱۹/۵	۱۷/۷	۷/۵

و روسیه با هم

Selected Demographic and Social characteristics of the world, children and youth (ST/ESA SER.R/60) table 3 منبع:

a / بیش بینی متوسط قابل تغییر Medium - Variant projection

b/ در ۲۴ دسامبر ۱۹۹۱ عضویت اتحاد جماهیر شوروی در سازمان ملل متحد با عنوان فدراسیون روسیه تداوم یافت و کشورهای مجزا شده از این کشور نیز با تعلق فدراسیون روسیه تشکیل ایالات مستقل مشترک المنافع (۱) را دادند.

جدول شماره ۴ - سهم جمعیت جوان ساکن فضاها شهری و روستایی در رابطه با منطقه در سالهای

۱۹۷۰، ۱۹۸۵ و (a) ۲۰۰۰ (درصد)

منطقه	۱۹۷۰	۱۹۸۵	۱۹۹۰	۲۰۰۰	۲۰۱۰	۲۰۲۵
جهان	۳۲/۱	۳۱/۱	۲۷/۵	۲۷/۳	۲۴/۳	—
کشورهای پیشرفته	۲۶/۲	۲۴/	۲۲/۳	۲۰/۷	۱۹/۶	۱۹/۵
" در حال پیشرفت	۳۴/۱	۳۵/۱	۳۴/۱	۲۹/۵	۲۹/	۲۵/۲
" عقب مانده	۳۴/۷	۳۷/	۳۷/۱	۳۶/۳	۳۵/۶	۳۲/۵
آفریقا	۳۶/۷	۳۶/۵	۳۷/	۳۶/۲	۳۳/۷	—
آمریکا						
آمریکای لاتین	۳۵/۱	۳۵/۲	۳۳/۷	۳۰/۲	۲۷/۹	۲۴/۷
آمریکای شمالی	۲۸/۹	۲۵/	۲۱/۸	۲۰/۱	۱۹/۲	۱۹/۱
آسیا						
آسیای شرقی	۳۳/۱	۳۱/۶	۲۱/۶	۲۲/۶	۱۷/۶	—
آسیای جنوبی	۳۳/۲	۳۵/	۳۲/۲	۳۲/۱	۳۰/۲	۲۵/۲
اورپا	۲۳/۸	۲۲/۲	۱۹/۲	۱۸/۲	۱۸/۳	—
الیانوسیه	۲۸/۱	۲۷/۲	۲۳/۹	۲۲/۸	۲۱/۶	—
کشورهای مستقل روسیه	۲۴/۵	۲۲/۵	۲۴/	۲۲/۷	۲۱/۲	—

و شوروی سابق (c)

Source: the Sex and Age Distribution of Population the 1990 Revision
(United Nations publication, Sales No E.90.XII.33) PP.4-62, 360

a / افراد بین ۱۵ تا ۲۴ سال

b / افراد بین ۱۵ تا ۶۴ سال

c / در ۲۴ دسامبر ۱۹۹۱ عضویت اتحاد جماهیر شوروی در سازمان ملل متحد با عنوان فدراسیون روسیه تداوم یافت و کشورهای مجزا شده از این کشور نیز با توافق فدراسیون روسیه تشکیل ایالات مستقل مشترک المنافع (۱) را دادند.

1) Commonwealth of Independent states

جدول شماره ۵ - سهم جوانان در جمعیت فعال از نظر اقتصادی در هر منطقه

کشور	سهم عدم اشتغال جوانان در کل عدم اشتغال جهانی	کل نرخ عدم اشتغال
استرالیا	۴۵	۷/۲
اتریش	۶۷.۷	۵/۶
باربادوس	۴۸/۵	۱۷/۹
بلژیک	۴۲	۱۱/۹
بلیوی	۴۲	۲۰
کانادا	۴۳/۱	۸/۹
شیلی	۶۲/۴	۷/۹
کوستاریکا	۷۵/۷	۶/۵
دانمارک	۲۱/۴	۸
دومینیکا	۲۰	۱۳
جمهوری دومینیکن	۴۰	۲۸
السوادور	۴۵	۴۳
فیجی	۲۵	۷/۵
فنلاند	۲۸/۲	۵/۱
فرانسه	۴۱/۷	۱۰/۶
آلمان	۲۲/۷	۸/۹
یونان	۴۴/۲	۷/۴
(b) هندوستان	۵۹/۵	۴/۶
(b) اندونزی	۸۱/۲	۲/۱
ایرلند	۴۱/۵	۱۹
اسرائیل	۴۸/۶	۶/۱
ایتالیا	۵۴/۲	۱۱/۹
ژاپن	۲۴/۱	۲/۸
لوکزامبورگ	۴۸/۶	۱/۷
هلند	۴۴/۸	۹/۶
(c) موریتانیوس	۴۵	۱۹/۲
زلاندنو	۵۰/۱	۶/۶
نروژ	۴۳/۵	۲۱
پرو	۷۷/۱	۸/۲
فیلیپین	۴۶/۷	۹/۱
پرتغال	۵۱	۷
جمهوری کره	۴۸/۵	۳/۱
سنگاپور	۴۷/۲	۴/۷
سوئد	۴۵/۷	۲/۳
سوئیس	۴۲/۲	۸
تایلند	۶۲	۲/۶
ترکیه	۵۵/۱	۶۰
انگلستان و ایرلند شمالی	۴۲	۱۱/۹
ایالات متحده آمریکا	۳۷/۷	۶/۱

Source Statistics derived from the yearbook of Labour Statistics , 48th ed (Geneva , Internation of Labour organisation ,1988) table 9, and updated from various sources

a/ افراد بین ۱۵ - ۲۴ سال
 b/ منطبق با آمار سال ۱۹۸۵
 c/ منطبق با آمار سال ۱۹۸۴

جدول شماره ۶ - نسبت عدم اشتغال جوانان در کل بیکاری جمعیت جهان و کل نرخ عدم اشتغال کشورهای نمونه ۱۹۸۷

	۱۹۷۰	۱۹۸۰	۱۹۸۵	۱۹۹۰	۱۹۷۰	۱۹۸۰	۱۹۸۵	۱۹۹۰
	مدرسه ابتدائی (a)				مدرسه راهنمایی (b) secondary			
منطقه	۱۹۷۰	۱۹۸۰	۱۹۸۵	۱۹۹۰	۱۹۷۰	۱۹۸۰	۱۹۸۵	۱۹۹۰
فضاهای توسعه	۹۲/۲	۹۲/۲	۹۱/۲	۹۱/۵	۷۶/۱	۸۱/۱	۸۵/۶	۸۸/۳
بیاضه								
فضاهای در	۵۷/۸	۶۹/۶	۷۲/۲	۷۷/۸	۳۵/۸	۴۳/۱	۴۳/۸	۴۸/۲
حالت توسعه								
افریقا	۲۰/۶	۶۰	۵۷/۹	۶۳/۱	۲۵/۶	۳۲/۳	۳۴/۷	۳۷/۱
آسیا	۶۰/۲	۷۰/۶	۷۷/۲	۸۰/۸	۳۷/۵	۴۱/۹	۴۲/۳	۴۶/۶
آمریکای لاتین	۷۱	۸۱/۲	۸۵/۲	۸۷/۶	۴۹/۸	۶۲/۶	۶۶/۲	۷۱/۶
و کارائیب								

Source United Nations Educational, Scientific and cultural organization
 Stitistical yearbook 1990 (paris1990) table 2.110

- a / مدارس اطفال ۱۱ - ۶ سال
- b / مدارس اطفال ۱۷ - ۱۲ سال
- c / همه کشورهای اروپایی (بجز یوگسلاوی سابق) استرالیا، کانادا، اسرائیل، ژاپن، نیوزیلند، افریقای جنوبی، اتحاد جماهیر شوروی سابق و ایالات متحده آمریکا
- d / بلغیز از چین و جمهوری خلق کره

جدول شماره ۷ - سهم جوانان در مدارس ابتدائی و راهنمایی (Secondary)

منطقه	سال	مرد	زن
آمریکا:			
آرژانتین	۱۹۸۵	۳۷/۷	۱۹
کانادا	۱۹۸۶	۵۳/۸	۲۳/۱
شیلی	۱۹۸۶	۱۷/۵	۱۰/۱
کوستاریکا	۱۹۸۶	۲۳/۳	۱۹/۳
کوبا	۱۹۸۶	۶۶/۹	۶۱/۵
ایالات متحده	۱۹۸۶	۵۱/۹	۲۳/۷
اروگوئه	۱۹۸۶	۵۳/۳	۲۷/۷
آسیا:			
هونگ کونگ	۱۹۸۷	۳۰/۸	۱۶
اسرائیل	۱۹۸۶	۴۰/۳	۲۶/۷
ژاپن	۱۹۸۷	۴۹/۲	۲۰/۲
سنگاپور	۱۹۸۷	۳۶/۴	۱۳/۵
اروپا:			
اتریش	۱۹۸۷	۶۰/۵	۲۳/۱
بلژیک	۱۹۸۶	۶۰/۱	۳۶/۲

جدول شماره ۸ - درصد تصادفات منجر به مرگ و میر در رابطه با انواع مرگ و میر بیسن جوان ۱۰ تا ۲۴ ساله زن و مرد در سالها و مناطق مختلف

دنیاله جدول شماره ۸

منطقه	سال	مرد	زن
بلفارستان	۱۹۸۶	۴۴/۲	۲۴/۳
چکوا اسلاوکی	۱۹۸۶	۵۰/۳	۳۶/۱
دانمارک	۱۹۸۶	۵۴/۷	۳۶/۴
فنلاند	۱۹۸۶	۴۱/۶	۳۰/۵
فرانسه	۱۹۸۶	۵۴/۹	۴۳
آلمان	۱۹۸۷	۴۹/۸	۳۶/۵
یونان	۱۹۸۶	۶۱/۸	۴۰/۵
مجارستان	۱۹۸۷	۴۷/۱	۳۱/۸
ایسلند	۱۹۸۷	۵۰	۵۰
ایرلند	۱۹۸۶	۵۱/۳	۳۹
ایتالیا	۱۹۸۵	۵۶/۸	۳۶
لوکزامبورگ	۱۹۸۷	۵۶/۱	۳۳/۳
نالت	۱۹۸۷	۴۷/۸	۱۶/۷
هلند	۱۹۸۶	۴۵/۵	۳۰/۵
نروژ	۱۹۸۶	۵۲/۸	۴۴/۴
لهستان	۱۹۸۷	۴۵/۵	۲۶/۲
پرتغال	۱۹۸۷	۴۲۹	۳۶/۱
رومانی	۱۹۸۴	۵۸/۷	۳۰/۹
اسپانیا	۱۹۸۴	۵۴	۳۴/۷
سوئد	۱۹۸۶	۴۴/۸	۲۹/۹
سوئیس	۱۹۸۷	۵۱/۷	۳۳/۸
انگلیس و ایرلند شمالی	۱۹۸۷	۴۶/۵	۳۷/۸
یوگسلاوی (سابق)	۱۹۸۵	۴۶/۳	۳۳/۳
اقیانوسیه :			
اسرالیا	۱۹۸۶	۵۶/۸	۴۴/۵
رلاندنو (۱)	۱۹۸۶	۶۱/۳	۴۲/۷

منابع خارجی :

- 1/ The Sex and Age Distributions of Population: the 1990 Revision (United Nations publication, Sales No. E.90.XIII.33), pp. 4-63.
- 2/ Selected Demographic and Social Characteristics of the World's Children and Youth (ST/ESA/SER.R/60), table 4.
- 3/ United Nations Population Fund, The State of the World Population: 1990 (New York, 1991), p. 15.
- 4/ Patterns of First Marriage: Timing and Prevalence (ST/ESA/SER.R/111).
- 5/ World Economic Survey 1991: Current Trends and Policies in the World Economy (United Nations publication, Sales No. E.91.II.C.1), pp. 12 and 18-19.
- 6/ Organisation for Economic Co-operation and Development, Integration of Women into the Economy (Paris, 1985), p. 129.
- 7/ The World's Women 1970-1990: Trends and Statistics (United Nations publication, Sales No. E.90.XVII.3).
- 8/ World Health Organization, Report of the Technical Discussions on the Health of Youth (A42/Technical Discussions/13, 17 May 1989), sect. 4.
- 9/ World Health Organization, "The health of youth; facts for action: youth and accidents" (A42/Technical Discussions/9).
- 10/ World Health Organization, "The health of youth; facts for action: youth and tobacco" (A42/Technical Discussions/3).
- 11/ World Health Organization, "The health of youth; facts for action: youth and sexually transmitted diseases" (A42/Technical Discussions/10).
- 12/ World Health Organization, "The health of youth; facts for action: youth and AIDS" (A42/Technical Discussions/11).
- 13/ Report of the Expert Group Meeting on Adolescence and Crime Prevention in the ESCAP Region, 3-10 August 1989, Tokyo (United Nations publication, ST/ESCAP/769).
- 14/ Badr-El-Din Ali, "Arab States", Action-oriented Research on Youth Crime: an International Perspective, United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute, publication No. 27 (Rome, November 1986).
- 15/ T. Hirschi, Causes of Delinquency (Berkeley, California, University of California Press, 1969); M. Rutter and H. Giller, Juvenile Delinquency: Trends and Perspectives (Harmondsworth, Penguin Books, 1983); D. Riley and M. Shaw, Parental Supervision and Juvenile Delinquency, publication No. 83 (London, Home Office Research Unit, 1985); J. Junger-Tas, "Causal factors: social control theory", Juvenile Delinquency in the Netherlands, J. Junger-Tas and R. Block, eds. (Berkeley, California, Kugler Publishers, 1988).

16/ J. Junger-Tas and M. Kruissink, De ontwikkeling van de jeungcriminaliteit: periode 1980-1988 (The Hague, Ministry of Justice, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, 1990).

17/ World Health Organization, "The health of youth; facts for action: youth and drugs" (A42/Technical Discussions/7).

18/ Robert Hewlett, Manual on Co-operatives for Youth, a joint publication of the Committee for the Promotion and Advancement of Cooperatives and the Centre for Social Development and Humanitarian Affairs of the Secretariat (Vienna, 1991), pp. 12-122.

19/ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, Facts and Figures: 1987 (Paris, 1987).

20/ World Bank, World Development Report 1988 (Washington, D.C., 1988), pp. 131-137.

21/ Union of Soviet Socialist Republics, The Statistics Book: 1990 (Moscow, 1991), p. 60.

22/ World Youth Assembly, New York, 9-17 July 1970 (56/WYA), p. 10.

23/ The Hamilton Documents: Proceedings of the International Youth Conference on the Human Environment, Hamilton, Ontario, 20-30 August 1971 (St. Louis, River Styx Press, 1972).

24/ On the Move: Youth NGO World Initiative for Children (Geneva, Youth Initiative Consultative Group, 1992).

25/ 1989 Report on the World Social Situation (United Nations publication, Sales No. E.89.IV.1), pp. 87-93.

26/ International Labour Organisation, World Labour Report (Geneva, 1984), p. 99.

27/ World Population Prospects 1990 (United Nations publication, Sales No. E.91.XIII.4), pp. 510-511.

28/ "Report of the regional meeting on the International Youth Year" (ECA/SDEHSD/IYY/83/RPT, June 1983), annex I.

29/ "Critical social situation in Africa: report of the Secretary-General" (E/CN.5/1991/8), para. 3.

30/ Sema Tanguiane, International Yearbook of Education, Volume XLII - 1990; Literacy and Illiteracy in the World: Situations, Trends and Prospects (Paris, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 1990), pp. 37 and 92-93.

31/ International Labour Organisation, Minutes of session, Executive Committee, eighty-fifth session, Geneva, 15-24 January 1990 (Geneva, 1991), pp. 29, 122 and 126.

32/ World Health Organization, 1988 World Health Statistics (Geneva, 1990), p. 37.

33/ Susan Okie, "Africa AIDS toll: 15 million by 2000", International Herald Tribune (19 December 1991), pp. 1 and 5.

34/ World Population Prospects 1988 (United Nations publication, Sales No. E.88.XIII.7), paras. 113-114 and table 2.16.

35/ "Report of the regional meeting for the International Youth Year" (SD/RPAIYY/3, 9 September 1983), annex.

36/ "Situation of youth in the 1980s: report of the Secretary-General" (A/40/64), para. 39.

37/ Economic Commission for Latin America and the Caribbean, Youth Unemployment (New York, 1991).

38/ Ruth B. Dixon, "Women in agriculture: counting the labour force in developing countries", Population and Development Review (September 1982), vol. 8, No. 3.

39/ Kim Sookon, Kim Jae-Won and Kim Chonsun, "Republic of Korea", Human Resource Policy and Economic Development: Selected Country Studies (Manila, Asian Development Bank, 1990), pp. 117-190.

40/ Government of India, Planning Commission, Seventh Five-Year Plan, 1985-90 (New Delhi, 1985), p. 304.

41/ Economic Commission for Latin America and the Caribbean and United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, "Education for all in Asia and the Pacific: a regional review" (SD/PASWA/2, October 1990), p. 14.

42/ World Population Prospects 1990 ..., pp. 274-283.

43/ "Final report of the European Regional Meeting dedicated to the International Youth Year: participation, development, peace", Costinesti, Romania, 5-9 September 1983 (IYY/ECE/RPM/4, 14 September 1983), para. 43 and annex I, para. 24.

44/ Ibid., annex I, para. 24.

45/ United Nations Development Programme, Human Development Report 1991 (New York, Oxford, 1991), table 36.

46/ 1989 Report on the World Social Situation ..., pp. 97-98.

47/ William H. Kolberg, "Employment, the private sector and at-risk youth", The Annals, November 1987.

48/ International Yearbook of Education ..., pp. 118-119 and 134-141.

49/ World Population Monitoring 1991, with Special Emphasis on Age Structure (United Nations publication, Sales No. E.92.XIII.2), para. 485.

50/ Ibid., paras. 525-526.

51/ "Regional plan of action for Latin America and the Caribbean for the International Youth Year" (E/CEPAL/SES.20/G.22, 3 February 1984).

52/ Changing Production Patterns with Social Equity: the Prime Task of Latin American and Caribbean Development in the 1990s (United Nations publication, Sales No. E.90.II.G.3).

53/ Economic Commission for Latin America and the Caribbean, "La equidad en el panorama social de América Latina" (E/CEPAL/G.1686, 1991).

54/ World Health Organization, The Health of Youth: Background Document (A42/Technical Discussions/2, March 1989), figures 7 and 9.

55/ World Population Prospects 1990 ..., p. 295.

56/ "Final report: regional preparatory meeting devoted to the International Youth Year for western Asia" (E/ECWA/SDP/CONF.1/4/Rev.1, 21 November 1983), appendix.

57/ Statistical Indicators on Youth (United Nations publication, Sales No. E/F.85.XVII.12).

58/ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, Statistical Yearbook 1990 (Paris, 1990), table 113.

59/ Human Development Report 1991 ..., table 15, pp. 148-149.

60-Economic Research Forum Review, May 1994

منابع فارسی :

۱- دکتر سید حسن اسعدی . به بهانه برگزاری سمینار جمعیت و توسعه و به

مناسبت روز جهانی جمعیت . همشهری شماره چهارشنبه ۲۲ تیرماه ۱۳۷۳

صفحه ۱۲

۲- دکتر کاظم جمعیت : رشد جمعیت و توسعه اقتصادی در ایران . سمینار

بررسی مسائل جمعیتی خراسان شنبه ۲۱ آبان ماه ۱۳۷۳ دانشگاه تربیت معلم